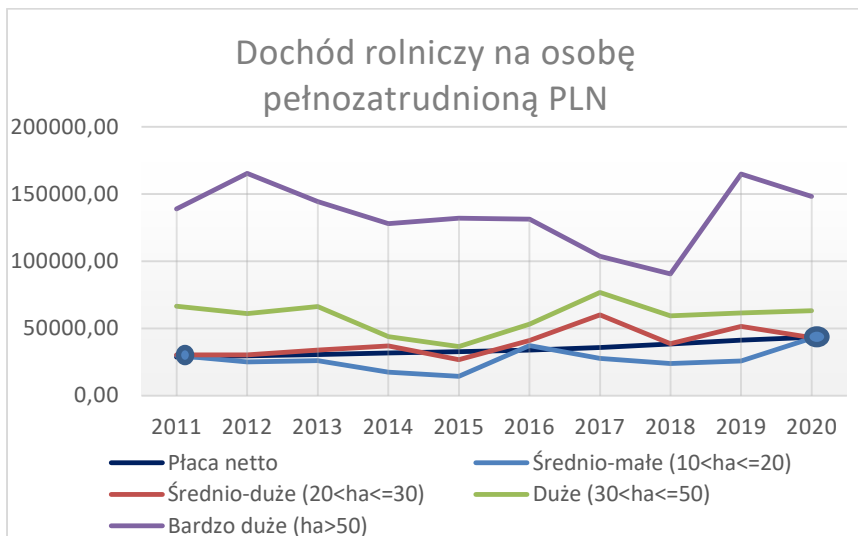

Dochody pomorskich rolników z działalności rolniczej w latach 2011-2020 na podstawie badań Rachunkowości PL FADN

Lubań, 2021 r.

„Wszystkie prawa zastrzeżone. Kopiowanie, przetwarzanie i rozpowszechnianie bez zgody PODR lub autora publikacji jest zabronione.”

FADN – Sieć Danych Rachunkowości Gospodarstw Rolnych jest obowiązkowym systemem badania dochodowości gospodarstw rolnych, nałożonym na każde państwo członkowskie Unii Europejskiej. Dane uzyskane w wyniku prowadzonej rachunkowości stanowią przede wszystkim podstawę sporządzania przez Komisję Europejską raportów na temat sytuacji w rolnictwie oraz na poszczególnych rynkach rolnych, a także o dochodach rolników w UE. Raporty te są opracowywane i corocznie przedkładane Radzie i Parlamentowi Europejskiemu.

W polu obserwacji Polskiego FADN znajdują się gospodarstwa towarowe o wielkości ekonomicznej min. 4000 standardowej produkcji (SO). Wybrane gospodarstwa – ok. 12 tys. w skali kraju stanowią próbę reprezentatywną dla gospodarstw w Polsce. Wybór gospodarstw do prowadzenia rachunkowości dokonany został wg klucza uwzględniającego wielkość gospodarstwa w SO i typu rolniczego. W woj. pomorskim badania są prowadzone na próbie ok 600 gospodarstw rolnych.

Badania rachunkowości rolnej gospodarstw w ramach systemu PL FADN umożliwiają wgląd w sytuację produkcyjno-finansową towarowych gospodarstw rolnych. Szczególnie interesujących informacji dostarcza analiza danych gospodarstw gromadzących dane rachunkowe nieprzerwanie przez dłuższy okres czasu. Przedstawiona analiza przeprowadzona jest w oparciu o dane rachunkowe gospodarstw rolnych, prowadzących nieprzerwanie rachunkowość w woj. pomorskim w okresie lat 2011-2020.

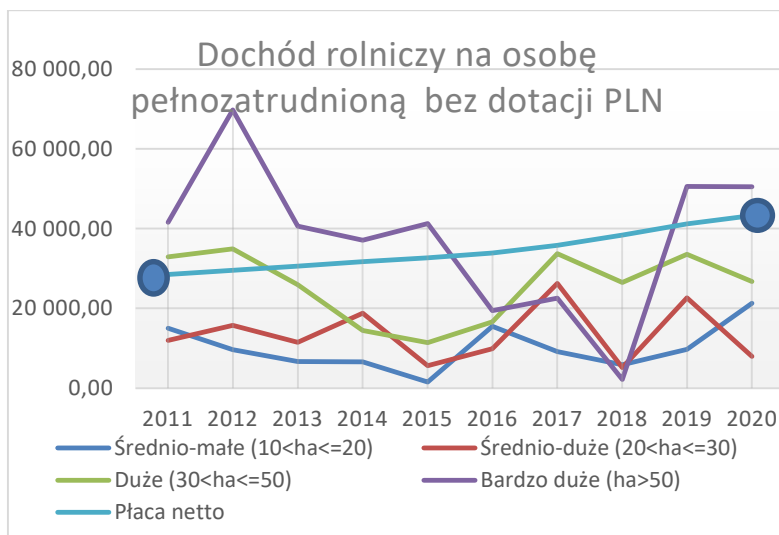
Analizę przeprowadzono w następujących grupach obszarowych gospodarstw:

Klasyfikacja gospodarstw	Średnia powierzchnia użytków rolnych na gospodarstwo w analizowanej grupie – w ha
Średnio-małe (10<ha<=20)	16,31
Średnio-duże (20<ha<=30)	24,41
Duże (30<ha<=50)	39,95
Bardzo duże (ha>50)	100,88

Dochód rolniczy natomiast odznaczał się, we wszystkich grupach obszarowych, znaczną zmiennością, z bardzo wyraźnymi spadkami w latach 2014-2015 oraz w roku 2018. Z wyraźnymi wzrostami dochodu

rolniczego mieliśmy do czynienia w zależności od grupy obszarowej w latach 2012-2013, oraz w latach 2016-2017. Odczuwalny wzrost dochodu rolniczego miał miejsce także w 2019.

W okresie analizowanego 10-lecia, jedynie gospodarstwa z grupy obszarowej „Bardzo duże ($ha > 50$)” w każdym z lat osiągały dochód na pełnozatrudnionego przekraczający kilkukrotnie (2-3 razy) przeciętną płacę netto osób pracujących na umowę o pracę. Gospodarstwa z grupy „Duże ($30 < ha \leq 50$)” w latach dekoninkury w rolnictwie (2015) miały dochód na osobę na poziomie nie wiele wyższym, a w pozostałych latach wyraźnie wyższy od przeciętnej płacy. Dochód w pozostałych grupach obszarowych był większości lat badanego okresu na poziomie lub poniżej przeciętnej płacy netto w działach pozarolniczych.

Bez uwzględniania dotacji jedynie grupa gospodarstw bardzo dużych o powierzchni powyżej 50 ha użytków rolnych (UR) mogłaby liczyć na dochody z działalności rolniczej na poziomie przekraczającym przeciętną płacę, oprócz lat 2016-2018, w których tego poziomu także w tej grupie nie udało się osiągnąć. Mimo iż średnia powierzchnia UR przypadająca na 1 gospodarstwo jest w woj. pomorskim jedną

z najwyższych w kraju (4. miejsce), to w strukturze gospodarstw ponad 72% stanowią gospodarstwa do 15 ha, a więc o niskim potencjale dochodotwórczym. Jedynie 5,6 % w strukturze gospodarstw rolnych, stanowią gospodarstwa pow. 50 ha UR, a więc takie które bez uwzględniania dotacji do działalności operacyjnych, miałyby szansę na dochody w granicach i powyżej przeciętnej płacy netto w działach pozarolniczych.

Wnioski

1. Działalność rolnicza w bardzo dużym stopniu podlega zmianom koniunkturalnym wpływającym na kształtowanie się dochodów osób prowadzących gospodarstwa rolne.

2. Dochód rolniczy na osobę pełnozatrudnioną w wysokości wyższej od przeciętnej płacy osób zatrudnionych na umowę o pracę, przy typowej produkcji rolniczej, zapewniają jedynie gospodarstwa duże, o powierzchni użytków rolnym na poziomie przekraczającym 50 ha.

3. Systematycznie wzrasta udział dotacji do działalności operacyjnej w kształtowaniu się dochodu osób prowadzących gospodarstwa rolne. W niektórych latach dekonunktury sięga on w gospodarstwach do 50 ha użytków rolnych, poziomu 90-100%, czyli praktycznie całość dochodu osiąganego przez rolników zależy od czynników pozarynkowych.

4. Udział dotacji w dochodzie rolniczym gospodarstw w grupie bardzo duże, w której średnia powierzchnia użytków rolnych przekracza 100 ha, oscyluje w zależności od koniunktury rolnej w danym roku, między 50 a 70%. Jedynie gospodarstwa z tej grupy obszarowej mogłyby bez uwzględniania dotacji, wypracowywać w okresach dobrej koniunktury, dochód rolniczy na poziomie i powyżej przeciętnej płacy netto osób zatrudnionych na umowę o pracę w działach pozarolniczych.

Opracowanie: Daniel Roszak

Dział Ekonomiki i Zarządzania Gospodarstwem Rolnym

Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Lubaniu

Lubań, ul. Tadeusza Maderskiego 3, 83-422 Nowy Barkoczyn